

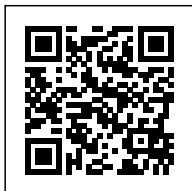

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VI. volební období

648/0

**Návrh poslanců Rudolfa Chlada, Václava Horáčka, Václava Kubaty
a dalších na vydání zákona o bezpečném pohybu při lyžování,
snowboardingu a jízdě na jízdním kole**

Zástupce předkladatele: Chlad R. a další
Doručeno poslancům: 28. března 2012 v 10:06

Z Á K O N

ze dne 2012,

o bezpečném pohybu při lyžování, snowboardingu a jízdě na jízdním kole

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

1§

Předmět úpravy

- (1) Tento zákon upravuje pravidla pro bezpečný pohyb osob při lyžování, snowboardingu a při jízdě na jízdním kole.
- (2) Zákon se nevztahuje na jízdu na jízdním kole na pozemních komunikacích¹.

2§

Základní pojmy

Pro účely tohoto zákona se rozumí:

- a) sjezdovou trať trať vhodná a určená ke sjezdovému lyžování a snowboardingu, která je za tímto účelem kontrolovaná, označená, zpravidla upravená pro lyžující veřejnost a zabezpečená zejména před atypickými nebezpečími; sjezdové tratě jsou značeny podle stupně obtížnosti; sjezdovou trať zpravidla vymezuje plocha upravená sněžnými stroji,
- b) okrajem sjezdové tratě je oblast vymezená rozhraním strojně upravené plochy sjezdové tratě a neupraveným terénem mimo sjezdovou trať.

3§

Použití ochranných prostředků

- (1) Při lyžování, snowboardingu a při jízdě na jízdním kole je každá osoba mladší 18 let povinna použít ochrannou přilbu schváleného typu podle zvláštních právních předpisů a mít ji nasazenou a řádně připevněnou na hlavě.
- (2) Povinnost uvedená v odstavci 1 se nevztahuje na běžecké lyžování.

4§

Pohyb osob na sjezdových tratích

- (1) Každá osoba pohybující se po sjezdových tratích je povinna se neustále chovat tak, aby neohrožovala nebo nepoškozovala jinou osobu.
- (2) Každá osoba na sjezdové trati musí dodržovat bezpečnou vzdálenost od ostatních

¹ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

osob na sjezdové trati. Svou rychlost a způsob jízdy musí přizpůsobit svým schopnostem a zkušenostem, terénním, sněhovým a klimatickým podmínkám, výhledovým poměrům, hustotě provozu, tedy celkové situaci na trati, aby měla možnost včas a v dostatečné vzdálenosti reagovat i na nenadálou překážku.

(3) Osoba na sjezdové trati, která přijíždí zezadu k jiné osobě na sjezdové trati, musí svou jízdní stopu zvolit tak, aby neohrožovala jiné osoby na sjezdové trati pohybující se před ní.

(4) Osoba na sjezdové trati smí předjíždět jinou osobu na sjezdové trati shora nebo zespondu, zprava anebo zleva, ale vždy v takové vzdálenosti, která poskytne dotčené osobě dostatek prostoru pro všechny její pohyby.

(5) Osoba, která chce vjet na sjezdovou trať nebo se chce po zastavení na trati opět rozjet, se musí pohledem ve směru nahoru i dolů ujistit, že tak může učinit, aniž by tím ohrozila sebe nebo jiné osoby na sjezdové trati.

(6) Každá osoba na sjezdové trati se musí vyhýbat tomu, aby se zbytečně nezdržovala v úzkých nebo nepřehledných místech sjezdové tratě. Osoba, která upadne, musí místo pádu co nejrychleji opustit.

(7) Každá osoba na sjezdové trati, která po ní pěšky stoupá nebo sestupuje, musí používat okraj lyžařské tratě. Tato povinnost neplatí v případě poskytnutí pomoci při úrazu.

(8) Každá osoba na sjezdové trati musí respektovat značení a signalizaci podle zvláštních právních předpisů.

5§

Jízda na jízdním kole

Cyklista je při jízdě na jízdním kole povinen dodržet povinnosti stanové zvláštním právním předpisem².

6§

Sankce

(1) Kontrolu dodržování povinností stanovených tímto zákonem vykonává:

- a) obecní policie,
- b) Policie České republiky.

(2) Přestupku se dopustí ten, kdo poruší povinnosti uvedené v tomto zákoně.

(3) Za přestupek podle odstavce 2 lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč.

7§

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

² § 57 a § 58 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

D ů v o d o v á z p r á v a

Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

Návrh zákona řeší situaci, kterou v současné době žádná právní úprava v České republice kompletně neupravuje. Jedná se o stanovení pravidel chování lyžařů, snowboardistů a jiných osob na lyžařských tratích; dále zákon řeší chování cyklistů na cyklistických tratích mimo pozemní komunikace. Je třeba tato pravidla jasně stanovit a přispět tím k větší bezpečnosti na horách. Z titulu absence právní normy vznikají problémy také při řešení občanskoprávních a trestněprávních sporů v souvislosti s ublížením na zdraví a náhradou škod vzniklých při provozování těchto sportů.

V současné době se v České republice využívá pro vymezení chování lyžařů na sjezdovkách zatím jediný dostupný soubor pravidel stanovených Mezinárodní lyžařskou federací (FIS). Jedná se o Pravidla pro chování lyžařů a snowboardistů na sjezdovce, která ale neřeší chování lyžařů a jiných osob na dalších lyžařských tratích a cyklistů při jízdě na jízdním kole mimo pozemní komunikace. Tato pravidla, i když nejsou obecně závazným předpisem, využívají z nedostatku jiné právní úpravy i české soudy při svých rozhodováních. NS (např. rozhodnutí 25 Cdo 1506/2004) dovodil závaznou platnost pravidel FIS pro všechny lyžaře a snowboardisty, tj. také pro nečleny mezinárodní lyžařské federace. Nicméně zákonné stanovení právní závaznosti těchto pravidel by mělo za následek vyšší právní jistotu. V předkládaném návrhu zákona jsou pravidla stanovená FIS zapracována.

V České republice lze v současné době dovodit pravidla pro chování lyžařů z následujících právních předpisů:

1. Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu (dále jen „zákon o cestovním ruchu“)

Prostřednictvím zákona o cestovním ruchu je od roku 2009 upravena problematika týkající se horské služby. V § 11a tohoto zákona je upravena činnost horské služby a v § 11b výkon činnosti horské služby. Jedná se o první úpravu v České republice, jež reflektuje nutnost zajištění bezpečnosti při provozování zimních sportů. V rámci tohoto zákona došlo také k definování lyžařského areálu, a to v § 11c.

2. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“)

rozhodnutí Nejvyššího soudu 25 Cdo 1506/2004 ze dne 23. února 2005

V současné době se bezpečností při zimních sportech nezabývá konkrétně žádný zákon, nicméně je možné k této činnosti vztáhnou obecnou povinnost předcházet škodám, jež je zakotvena v § 415 OZ, jak již judikoval Nejvyšší soud (dále jako NS). Předmětná úprava stanovuje, že „Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí“. Jedná se o obecnou prevenční povinnost, jež se vztahuje na všechny osoby. Nedodržení této povinnosti je protiprávním jednáním. Tato úprava je obecně uplatnitelná pouze v případech, kdy neexistuje konkrétní úprava vztahující se na předmětné jednání, jako je to například v případě kolize lyžařů při sjíždění svahu. Je na poškozeném, aby prokázal skutkové okolnosti, v jejichž důsledku vznikla škoda, jejíž náhrada

je požadována. Porušení prevenční povinnosti znamená zároveň vznik odpovědnosti na základě § 420 OZ, podle kterého „Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti“.

3. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“)

rozhodnutí Nejvyššího soudu 8 Tdo 68/2010 ze dne

Úkolem soudu bylo posoudit, zda lyžař, jenž způsobil zranění, spáchal nedbalostní trestný čin ublížení na zdraví (§ 224), podle v té době platného TZ. Toto ustanovení v odst. 1 stanovuje, že „Kdo jinému z nedbalosti způsobil těžkou újmu na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti“.

Jedná se o první případ, kdy byl lyžař z důvodu kolize s jiným lyžařem, jemuž způsobil těžká zranění, právoplatně odsouzen za trestný čin ublížení na zdraví. K tomu, aby se jednalo o trestný čin, TZ předpokládá, že muselo dojít k těžké újmě na zdraví, jež je definována v § 89 odst. 7 TZ nebo smrti. NS se ve svém rozhodnutí vyjádřil také k významu pravidel FIS, když uvedl, že „význam pravidel vydaných Mezinárodní lyžařskou federací (FIS) jako jediného regulačního prostředku u tohoto do jisté míry riskantního rekreačního sportu nelze bagatelizovat“.

Pro zvýšení bezpečnosti při pohybu lyžařů, snowboardistů a jiných osob provozujících zimní sporty na sjezdovkách a cyklistů při jízdě na jízdním kole mimo pozemní komunikace, zavádí zákonodárce povinnost nošení ochranných přileb pro osoby **mladší 18 let**.

Odůvodnění hlavních principů návrhu zákona

Uložením povinnosti nosit cyklistické přilby při jízdě na jízdním kole mimo pozemní komunikace pro osoby mladší 18 let sjednocuje zákonodárce tuto povinnost s povinností danou ustanovením § 58 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém je tato povinnost stanovena pro osoby mladší 18 let při jízdě na pozemních komunikacích. Na pohyb cyklistů mimo pozemní komunikace se tento zákon nevztahuje.

Z uvedeného vyplývá, že povinnost nošení ochranné přilby se ze zákona nevztahuje například na horskou cyklistiku, jež se ve většině případů vykonává na lesních stezkách, chodnicích, atd. Z tohoto důvodu se tato povinnost zavádí předkládaným zákonem.

K zavedení povinnosti nošení ochranné přilby pro lyžaře (mimo běžecké lyžování) a snowboardisty již přistoupilo několik členských států Evropské unie a diskuse o zavedení této povinnosti je vedena v dalších státech, jako je například Francie.

Na sjezdových tratích došlo v průběhu posledních 10 let k extrémnímu nárůstu lyžařů, zvýšil se počet lyžařů „začátečnicků“ a výrazně se za poslední roky zvýšila i rychlost lyžařů. Nelze také přehlížet nebezpečné soutěže provozovatelů zimních sportů, jako je např. „ruská ruleta“, které se v poslední době velmi rozšiřují.

V poslední době bylo zveřejněno několik úrazů hlavy při lyžování, které měly za následek velmi těžké poranění hlavy, v některých případech i smrt lyžaře.

Jako příklady uvádíme některá vážná poranění hlavy na horách u lyžařů bez helmy v roce 2012:

- 26.1.2012 se v Nízkých Tatrách zabil polský snowboardista. Sjel z vyznačené tratě a při pádu utrpěl smrtelná zranění. 38letý Polák neměl ochrannou přilbu.
- 27.1.2012 utrpěl český lyžař vážná zranění hlavy při pádu asi 200 metrů pod vrcholem Chopku v Nízkých Tatrách. Členové horské záchranné služby konstatovali, že k závažnému zranění hlavy by nemuselo dojít, kdyby měl lyžař přilbu.
- 30.1.2012 utrpěl vážný úraz hlavy 12letý lyžař z České republiky. Při pádu na sjezdovce v Lomnickém sedle narazil chlapec hlavou na skálu a zůstal ležet v bezvědomí. Přivolaná Horská služba chlapce ošetřila a vzhledem jeho vážnému zdravotnímu stavu požádala o zaslání vrtulníku.
- 12.2.2012 se na sjezdové trati v Herlíkovicích srazili dva muži ve věku 35 a 50 let. Podle informací Horské služby Krkonoše neměl jeden z nich přilbu. „Úraz hlavy byl na první pohled velmi závažný, takže jsme povolali vrtulník z Hradce Králové," uvedl náčelník Horské služby Krkonoše Adolf Klepš. Druhý z mužů utrpěl vážné zranění hrudníků a břicha.
- 12.2.2012 letěl vrtulník také pro čtyřadvacetiletou německou lyžařku, která se zranila na šumavském Špičáku. Ani v tomto případě neměla dívka přilbu a při pádu utrpěla těžký otřes mozku.

Navrhovaný zákon má i odpůrce. Jejich argumentem je často tvrzení, že pokud lyžaři budou nosit přilbu, dá jim to falešný pocit bezpečí a začnou lyžovat nebezpečněji. S tímto názorem nelze ovšem souhlasit. Pokud své dítě posadíte do autosedačky tak také nebudete jezdit rychleji. Když probíhaly diskuse o uzákonění dětských autosedaček, měl návrh zákona také spoustu odpůrců. Dnes je asi zbytečné říkat, kolik dětských životů se tím zachránilo.

Uzákonění povinnosti nošení ochranných přileb se jeví jako nutnost, a to zejména s ohledem na statistiku úrazů Horské služby a Ministerstva zdravotnictví.

Dle informací poskytnutých z Ministerstva zdravotnictví je v České republice hospitalizováno ročně přes 43 tisíc osob z důvodů úrazu hlavy (nitrolební poranění). Podle evidence Horské služby, která vede evidenci úrazů od roku 1990, je za rok 2010 z tohoto počtu 1470 úrazů vzniklých na horách. Bohužel, ze statistik není možné vyčíst, kolik lidí následkem úrazu hlavy zemřelo.

Dle podkladů Ministerstva zdravotnictví a statistiky Horské služby stojí veřejné rozpočty léčení 1 úrazu hlavy v průměru 35 000,- Kč, bez dalších nákladů na rehabilitaci a další péči. Celkové náklady spojené s úrazy hlavy na horách činí ročně cca 51 milionů Kč. Léčba a následná rekonvalescence (popřípadě doživotní invalidita) jsou velmi finančně náročné jak pro veřejné, tak i pro soukromé rozpočty. Jedná se především o ztrátu produkce, snížení pracovní schopnosti a produktivity práce. Soukromé náklady se v některých případech rovnají až nákladům poskytnutým z veřejných rozpočtů

Celkové výdaje státu (zdravotní pojišťovny a sociální systém) se ročně pohybují mezi 1,2-1,5 mld. Kč jako důsledek úrazu hlavy. Je nutno podotknout, že tato částka se týká všech poranění hlavy, bez ohledu na to, kde nastalo místo poranění. Ministerstvo zdravotnictví nevede statistiky, které by jednotlivé druhy poranění rozlišovaly podle místa, kde k poranění došlo.

Odhad důsledků poranění hlavy pro veřejné rozpočty za 1 rok dle MZ v celé ČR

Veřejné rozpočty	Náklady ročně
Zdravotní pojišťovny	1 005 mil. Kč + až 30%
Příspěvky na péči	52 mil. Kč
Invalidní důchody	100 mil. Kč
Nemocenská a další dávky	100 mil. Kč
Celkem	1 257 – 1 500 mil. Kč

Analýzou nákladů spojených s léčením, rehabilitací, rekonvalescencí osob po poranění mozku se v České republice velmi důkladně zabývá občanské sdružení CEREBRUM – Sdružení osob pro poranění mozku a jejich rodin. Zabývá se rovněž i náklady spojenými ze ztráty produkce u osob, které poskytují neformální péči osobám blízkým, které utrpěly poranění mozku.

Pro názornost uvádíme analýzu finanční náročnosti léčby a ostatních souvisejících nákladů při léčení osoby po poranění mozku, vypracované občanským sdružením CEREBRUM. Jedná se o osobu mužského pohlaví, která utrpěla poranění hlavy ve věku 26 let. Následku úrazu nastalo poranění mozku spojené s krvácením do mozkové tkáně. Pacient má poškozené všechny 4 končetiny, pohybuje se na mechanickém vozíku. Závažné je postižení paměti, soustředění, orientace a také chování – regresivní chování, pozornosti a řeči.

Odhad celoživotních sociálních výdajů ceteris paribus

	měsíčně	do důchodu (věk 65 let)	Diskontováno 3%
Plný invalidní důchod	8 200 Kč	3 837 600 Kč	1 211 736 Kč
Nemocenská	12 000 Kč	120 000 Kč	
Jednorázový příspěvek	70 000 Kč	70 000 Kč	
Příspěvek na péči	12 000 Kč	5 616 000 Kč	1 773 272 Kč
Celkem		9 643 600 Kč	2 985 008 Kč

Odhad nákladů na zdravotní péči, po poranění mozku, do věku odchodu do důchodu (věk 65 let)

	zdravotní péče	léky	Celkem
1 rok po poranění	818 265 Kč	0 Kč	818 265 Kč
2 roky po poranění	628 659 Kč	1 545 Kč	630 204 Kč
3 roky po poranění	239 993 Kč	9 048 Kč	249 041 Kč
4 roky po úraze	240 723 Kč	8 623 Kč	249 346 Kč
Zbytek života do 65 let	9 388 202 Kč	336 301 Kč	9 724 502 Kč
Zbytek života do 65 let, diskontováno 3%	2 964 358 Kč	106 188 Kč	3 070 546 Kč
Celkem	14 280 200 Kč	461 705 Kč	14 741 904 Kč

Odhad celoživotních příjmů a odvodů ceteris paribus

	měsíčně	do důchodu (věk 65 let)	Diskontováno 3%
Mzda	20 000 Kč	9 360 000 Kč	2 955 453 Kč
Sociální a zdravotní pojištění (zaměstnanec)	2 700 Kč	1 263 600 Kč	398 986 Kč
Sociální a zdravotní pojištění (zaměstnavatel)	6 300 Kč	2 948 400 Kč	930 968 Kč
Daň	1 950 Kč	912 600 Kč	288 157 Kč

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami a s právem Evropské unie

Navržená právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem ČR.

Návrh není v rozporu ani s vyhlášenými mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána a které jsou součástí právního řádu.

Právo Evropské unie neupravuje otázky, které jsou předmětem předloženého návrhu.

Komparace se státy Evropské unie

Itálie

Itálie tuto povinnost stanovila pro všechny osoby do věku 14 let. Porušení této povinnosti je sankcionováno pokutou ve výši od 30 € do 150 €.

Rakousko

Stanovení povinnosti nošení lyžařské přilby při lyžování nebo snowbordování je v Rakousku ponechána na jednotlivých spolkových zemích, přičemž k celoplošnému zavedení této povinnosti by mělo dojít v zimní sezóně 2011/2012. Povinnost nošení helmy je stanovena pro děti do 15 let v těchto spolkových zemích: Dolní Rakousko, Štýrsko, Horní Rakousko, Salcbursko, Korutany, Burgenland a Vídeň. Ve Vorarlbersku je nošení ochranné přilby pouze doporučeno. V Tyrolsku není tato problematika upravena žádným právním předpisem.

Polsko

V Polsku byla povinnost nošení lyžařské přilby stanovena pro děti do 15 let od ledna 2010 prostřednictvím čl. 53d odst. 2 zákona o tělesné kultuře. Nicméně dne 16. října 2010 vstoupil v platnost nový zákon o sportu, jenž nahradil původní zákon o tělesné kultuře. Legislativním nedopatřením se tato povinnost z nové právní úpravy vytratila. Podle zjištěných informací se však připravuje její novelizace, která tuto povinnost doplní.

Slovinsko

Ve Slovinsku byl v roce 2002 přijatý zákon č. 110/2002 o bezpečnosti na sjezdovkách. Tento zákon stanovoval povinnost nošení lyžařské přilby pro děti do 12 let. V roce 2008 došlo k přijetí zákona č. 17/2008, jenž novelizoval původní zákon o bezpečnosti na sjezdovkách. V důsledku jeho přijetí byla věková hranice zvýšena na 14 let.

Německo

V současné době není v legislativě Německa stanovena povinnost nošení lyžařské přilby.

Slovensko

Povinnost používání lyžařské přilby není v právním řádě Slovenské republiky stanovena.

Francie

V současné době není ve Francii stanovena povinnost používání lyžařské přilby, nicméně probíhá aktivní debata o zavedení této povinnosti.

Předpokládaný finanční dopad na státní rozpočet a na rozpočty krajů a obcí

Návrh zákona nemá dopad na státní rozpočet ani na rozpočty krajů a obcí.

Zvláštní část

K § 1

Ustanovení § 1 uvádí, na které osoby a místa v České republice se zákon vztahuje. Jedná se o chování lyžařů, snowboardistů, popřípadě jiných osob při výkonu zimních sportů, na celém území České republiky a cyklistů při jízdě na jízdním kole mimo pozemní komunikace. Pohyb cyklistů na pozemních komunikacích řeší zákon § 58 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

K § 2

Ustanovení § 2 definuje pro účely tohoto zákona „sjezdovou trať“ a „okraj sjezdové tratě“. Jedná se o definice uvedené v čl. 3 ČSN 01 8027.

K § 3

V tomto ustanovení je uvedeno, které osoby mladší 18 let a při kterých činnostech jsou povinny nosit ochrannou přilbu. Jedná se o lyžování, snowboarding a jízdu na jízdním kole mimo pozemní komunikace. Povinnost nosit ochrannou přilbu se nevztahuje na běžecké lyžování.

K § 4

Jedná se o ustanovení, které určuje pravidla pro chování všech osob na sjezdových tratích. Jedná se o „překlopení“ pravidel Mezinárodní lyžařské federace (FIS) uvedených v příloze A ČSN 01 8027.

K § 5

V § 5 jsou uvedena pravidla chování pro cyklisty při jízdě na jízdním kole mimo pozemní komunikace.

K § 6

Ustanovení § 6 stanovuje sankce za nedodržení tohoto zákona. Kontrolu dodržování povinností vykonává obecní policie a Policie České republiky. Sankce za nedodržení povinností je stanovena do výše 10 000,- Kč.

K § 7

Uvedení zákona nevyžaduje legisvakanci, proto se navrhuje, aby zákon nabyl účinnosti dnem jeho vyhlášení.

V Praze dne 26.3.2012

Rudolf Chlad, v.r.

Václav Kubata, v.r.

Jiří Skalický, v.r.

Václav Horáček, v.r.

Jan Smutný, v.r.

Igor Svoják, v.r.

Jan Bureš, v.r.

Jana Suchá, v.r.

Jiří Štětina, v.r.

Milada Emerová, v.r.

Jeroným Tejc, v.r.

Zdeněk Boháč, v.r.

Renáta Witoszová, v.r.

